

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΣ 'ΥΠΟ ΟΔ. ΜΑΡΟΥΑΝΗ, Συντάχου περ

—7— (Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Οι 'Αραβες πλησιάζοντες εις απόστασιν 100 βημ. εισήλθον εντός της άβραδος θαλάσσης και προχώρησαν κατά φάλαγγας κατά της νηϊδος. Τρεις άπεκρούσθησαν μακράν της νηϊδος και τρεις επήλθον κατ' αυτής. Μερί την όσπραν κατά την κριτην ταυτην υποχώρησαν των 'Αράβων ες άπορροσεις των 'Ελλήνων ήσαν εν βαρείον πυρτιδος. 'Εκ της άναβλέψεως κατεκαρσαν 9 πυροβολήται ένεκα του όποιου ήλατωση πολύ ή βολή των κανονίων. Τοιού άντιληφθέντες οι 'Αραβες ώμησαν πάλιν μετ' άπορασιτικότητος. Οι 'Ελληνες, ών ό αριθμός ήλατωση κατά πολύ, έκαθεώσαντες τά όπλα των υπεχώρησαν εις Μεσολόγγιον διά τινος πόρον εν τη λιμνοθάλασσά γινωστού εις τούτους. Κατά την μαχη ταύτην έφρονεθησαν 15 'Ελληνες μεταξύ των όποιων και ό Πεταλούδης.

Συνεχίζοντες οι Τούρκοι το σχέδιόν των άπεκρίσαν την άλυσιν του Ντολμά, νηϊδος μεταξύ του Αιτωλικού και Μεσολογγίου, ής ή φρουρά έχρησιμευσεν ως σύνδεσμος των δύο τούτων πόλεων μεταξύ των και των έτοιμολαγγήων. Η νηϊς αύτη περιφερείας 1500 μ. άπεκρίσθητο διά 300 μέτρων άποστασίου εκ της φρουράς του Αιτωλικού υπό τον ώραιοτάτον των 'Ακαρνάων Λιακατάν. 'Επ' αυτών ήτο έν κανονοστάσιον και άπέαντι τούτου επί της παραλίας οι Τούρκοι είχαν άνεγείρει 3 κανονοστάσια έφ' ών ήσαν 6 κανόνια και βομβοβόλα. 'Υπό τά πυρά τούτων την πρωίαν της 28ης 2000 Τούρκοι έμβαντες εις τά άβραθα ύδατα της θαλάσσης προχώρησαν κατά της νηϊδος άπεκρούσης της άκτής μόλις 20 βήματα. Σχηματίσαντες έφ' έχθρας πλάγια πύλην έτακτή έπ' αυτήν κατά θαλάσσαν. Αιγάρι και κρούρα και γυναικάκια τρέχοντα έπ' άεροκροτούς πλεμούντες όλην την ήμέραν και άποκρούοντες τάς κατά θαλάσσαν και ήσαν τρεις προσβολάς των έχθρων' πλην κατά την ήην δεν ήδυνήθησαν νά άντιστάσι διότι, όλοι σχεδόν έφρονεθησαν πολεμούντες, και οι 'Αραβες έχουσαν την νηϊδα την νύκτα οχόντες σοβαράς άπολείας. Οι έλάχιστοι επήλθοντες 'Ελληνες υπεχώρησαν διά Πόρου προς Αιτωλικόν.

Την ίδιαν ήμέραν μόλις έξεδηλώθη ή κατά του Ντολμά επίθεσις, οι πολιορκούμενοι του Μεσολογγίου, όπως φέρονται άντεπισκασμύν εις ταυτην και έμποδίσαν ενδεχομένην άποστολήν επ' αουριών εις Ντολμά, έξετέλεσαν επίθεσιν κατά των Τουρκικών χαρακωμάτων.

Οι 'Ελληνες άποδοόντες τους Τούρκους ένωρίσαν όλας τάς παραλλήλους αυτών και έφθασαν μέχρι της έκκληρίας του 'Αγ. 'Αθανασίου ένθα καταλαβόντες θέσεις ένυφείκον καθ' όλην την ήμέραν.

Μετά την πτώσιν του Ντολμά ή αντίστασις της πόλεως Αιτωλικού ήτο άδύνατος διότι άπεκλείετο τοιούτο στενότατα τόνον άπό της θαλάσσης και Μεσολογγίου όσον και άπό της προς όσον α' αυτών θύρας (καλάς) 'Αγ. 'Αθανασίου. 'Η όλιγαριθμός αυτών φρουρά, ίνα άποφύγη την σφαγήν και άείμωσιν 4 χιλ. γυναικαπαίδων, άπεκρίσας νά μη άντιστή πλέον. Προς τοιούτο άπαντες οι στρατιωτικοί και πολιτικοί υπάλληλοι και οι μη βεβαρημένοι με γυναικαπαίδα έξήλθον προς δυσμάς και έφυγον, οι δέ λοιποί παρεδόθησαν.

Κατά τους όρους της παραδόσεως οι Τούρκοι ύποσχοντο άφάλασιν ζωής και τιμής, νά κρατήσιν έκατος 100 'γρόσια, την πολιτισμοτέραν ένδυμασίαν των και νά τους θείονεν ένα μήνα. Κατά την έξοδον αυτών εκ της πόλεως οι Τούρκοι άφύρον πάλι, δι. πλέον των συμφωνηθέντων είχαν. Πάντες άπεστάλησαν εις 'Αργάν.

4-13 Μαρτίου. 'Εξάνελνδης εκ της πείνης.—'Ηδη ό άποκλεισμός του Μεσολογγίου κατέστη σπενδάτος κατά θαλάσσαν. 'Ο έχθρος άδυνατών νά προσβάλη την πόλιν κατ' άλλον τρόπον περιορίζεται εις τον βορ-

βαρείον και κανονιοβλήσιν αυτής. Τά τρωμα των πολιορκουμένων τά κομισθέντα υπό του Μιαούλη ήρχισαν νά έλαττώνεται αισθηώς εις τειυθον τρόπον ώστε περί την 10 Μαρτίου έξέλειπον και άπ' αυτήν την φρουράν. 'Εκτός οι πολιορκούμενοι ήρχισαν νά τρέφονται με το κρέας των εν τη πόλει έπικον, όνων, κυνάγιάδων, μύδων κλπ. και εκ θαλάσσιων κορκίνων και χορτων, εκ των άφινιθρών λεγόμενων οτινες έπροξέουν εις τους τρώοντας διάφορα: άλλα και το είδος τοιού της τροφής, όλίγον διήρκεσε διότι όλίγιστα ήσαν εν τη πόλει τά είδη ταύτα. Οι στρατιώται νήσεις και γυναικοί υπέμενον τά πάνδεια μετά παραδειγματικής καρτερίας. Διά της καταλήψεως των εισόδων της λιμνης, τά μικρά πλοία τά κομιστά τροφάς και ποσιμασία έκ των 'Ισίων νήσαν ήμποδίζοντο πλέον. Ουδέμια δέ έφαίνετο οιαδήποτε ένίσχυσις έχουμένη είτε εκ ήρας είτε εκ θαλάσσης, άλλ' ούτε και είδησις τις ύπήρχε λόγω του στενατότου άποκλεισμού.

Προτάσεις παραδόσεως.—Περί την με-

Νότης Μάκρας

σημβρίαν της 13ης Μαρτίου εις Τούρκους έξήλθον των έχθρων χαρακωμάτων και έπλησίασε την ανατολικήν πτέρυγα κρατών λευκήν σημαίαν και έζητησε νά γίνη συνεννόησις. Κατά τάς συνεννοήσεις ταύτας οι πολιορκούμενοι άπήντησαν: 'Αποθήσκομεν άλλα δεν προσκυνούμεν.

'Επίσης την 21 Μαρτίου έγένετο άλλη πρόταση γύρωφρος νά παραδόσσι το σπένδιον και νά άναχωρησιν δια άσπας ή νά μείων οι έντόποι άν ήθελαν κατέχοντες την περιουσίαν των. 'Εξόδη ή άπάντησις: 'Ο κατακλιζία αιματωμένα όπλα δεν παραδίδονται. Οι Τούρκοι άποτυχόντες εις τάς προτάσεις των περί παραδόσεως της πόλεως και φοβούμενοι την άφείν του 'Ελληνικού στόλου άπεκρίσαν νά στερήσιν την πόλιν πέντες συνδέσμου μετά της άνοιχτής θαλάσσης. Ηνωμένοι τούτοις σημείον έφεινεν ή νηϊς Κλεισθή.

'Η νηϊς αύτη περιφερείας 200 μέτρων κείται προς Ν. της πόλεως και εις απόστασιν 2.000 μέτρων άπ' αυτής. 'Υπόχρη έπ' αυτής το έκκληρίδιον της 'Αγίας Τριάδος, όπερ ώργάνωται άμυντικώς δια κατασκευής τυρεκρηθών περί της όροφής. 'Επίσης είχε κατασκευασθή πρόχωμα έφ' ού έποδοθετήθησαν 4 κανόνια ύπερμεγέθη άπό 21 πυροβολητών. Πλήν τούτου φρουρά της νηϊδος ήτο 100 όπλοφόροι υπό την Παναγιώτην Σωτηρόπουλον και Κωνσ. Τζαβέλαν. 'Επίσης υπερέπαιζε την νηϊδα ταύτην ή κανο-

νοφόρος πάσσαρα του Κωνσ. Τρικούτη.

Κατά της νηϊδος ταύτης έπετέθησαν 2.000 Τούρκοι έχοντες επί κεφαλής αυτών τούτον τον Κωνσταντήν έπ' αμυντικώς πλοαρίον. 'Επεβάρσθησαν ιστών την 24 Μαρτίου εις 'Ασπρήν 'Αλκινην (4 μίλιον. Δ. της πόλεως) και την γαμνήν της 25 Μαρτίου εισεβή ό στόλος ούτος παρατεταμένον έμβασθεν της πόλεως καθ' ής ήρτισε νά βάλλη ζωήρας ύποστηρίζοντες και υπό των κανονοσταίων της ήρας. Τοιού ήτο μια έπιδιαιτική επίθεσις των Τούρκων κατά της πόλεως ής την φρουράν έπέδωκε νά καταποθήσιν ίνα μη φέρη άντεπισκασμύν τινά ή ένίσχυσιν κατά την ενεργείαν των κατά της Κλεισθής προς την έστράφησαν μετά τινος στιγμής.

'Ο Κίσος Τζαβέλας επί κεφαλής τριακοσίων γενναίων ανόρων μετά την άλυσιν του Βασιλαδίου και Ντολμά είλεν όλισση έφεδρεία έτοιμος νά διαβη προς πάν άπειλούμενον σημείον, αναμνησών παρά την νύκτιαν ακτήν της πόλεως.

Όδως μόλις άντελήφθη την κίνησιν ταύτην των Τούρκων άμεσως έπεβή πλοαρίον μετά 11 άνδρων του, οτινες ενήρθησαν έκείνην την στιγμήν περί αυτού, και κατηνύνην εις Κλεισθίον διασχίσας τον έχθρικον στόλον. Ούτως ή φρουρά της Κλεισθής άπετέλεσθη ες 131 άνδρων ών ή έθελούσια και γενναϊότης ανέληφον τον άριμόν. Μετά την άφείν του Τζ. βέλα διεκόπη πάσα συγκοινωνία μετά της πόλεως. Οι Τούρκοι περιζώσαντες την Κλεισθίαν έπληρώσαν μέχρι του σημείου ένθα ήδύναντο νά πλεύσι τά πλοαία. 'Εκείθεν προχώρηον βαδίζοντες έντός της θαλάσσης προκαλυπόμενοι έπισθεν των πλοαρίων και όρμωσαν ταύτα προς τά έσπρας. Τοιούτοίς όσον ήδύναντο νά προσεγγίσουν την νηϊδα και νά άποβιβασθώσιν επί τούτης. Οι 'Ελληνες έβαλον άδυσκόπως κατά τούτων άπο της όροφής της έκκληρίας και του προώματους όπερ τελικώς ήνωκασθησαν νά εγκαταλείψωσι. Λόγω της κεκαλυμμένης ταύτης προχωρήσεως των Τούρκων και νά συγκεντρωθώσιν όλοι έκτός της έκκληρίας άφ' ής έβαλον προκαλυμμένοι διαρκώς και ες έγγυτάτης άποστάσεως. Το άποτελεσματικόν τοιούτο πύρ μη δύνηθέντες νά ύποφέρωσιν οι Τούρκοι υπεχώρησαν και έπσαν εις την θαλάσσαν εύθύς ως είδον πλείοντας τους δύο ήτοιμένους σηματοφόρους αυτών ένα Γαζκα και ένα 'Αλβανόν.

Μέχρι της μεσημβρίας ες άλλεπ' άλλους έφύδως έπέτελεσαν άλλα πάσσα άπέντηγον. Κατά της τελευταιαν έφωδον ό ίδιος ό Κιουταχής ίνα έμφύσησιν τους στρατιώτας του τεστη επί κεφαλής: τούτων αλήν έτραυματίσθη εις τον πόδα. Μετά τοιού τοι στρατιώται του κοφοί εις την φωνήν του και τυελόι εις το παραδειγμά του έμβησαν εις τά πλοαία και υπεχώρησαν προς 'Ανατολάς της πόλεως εις όσιν Μολχα. 'Ο 'Ιμβραήμ αλοζυόμενος διά την ήταν ταύτην του Τουρκικού στρατού και θέλων νά ταπεινώσιν τον άντιπαλόν του Κιουταχτήν άνέλαβεν αυτός τον άγών. Διέταξαι και έπέβησαν άμύσας εις πλοαία 3.000 'Αραβες και κλέσας τον έχποθήσαντα το Βασιλαδίον Χουσείν. Μπέην έδωσαν αυτών επί κεφαλής της έπιχειρήσεως ταύτης είπόν 'Ιδού ή όρα νά δείξωμεν πόσον ήμεις υπερέχομεν των άλλων.

'Η φρουρά της Κλεισθής είχαν έλαττωθή εις το 138 σχίζον διότι 30 είχαν φρονευθή και 10 δεν είχαν όπλα διότι είχαν καταστή άχρηστα.

'Ο Χουσείν εκώλυσεν το νηϊδίον και έφ' όρημας κατ' αυτών κατά των αυτών τρόπων καθ' έν έφώρησαν την πρωίαν τά Τουρκικά στρατεύματα του Κιουταχή. Οι ύπερπασσαι αυτοί συγκεντρωθέντι και πάλιν επί της όροφής του έκκληρίδιου άφ' ής βέλλων σιν ενόταρχος. Οι 'Αραβες ύποχωροῦσιν.

(Άκολουθεί)

Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΩΝ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ, ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΧΑΡΤΩΝ

Συγγραφή πρωτότυπος υπό ΙΩΑΝΝΟΥ ΘΕΟΦΑΝΙΔΟΥ ύποναυάρχου.

Τη συνεργασία του Τεχναγάρου του Μηχανικού ΚΑΡΑΒΙΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ διά το κατά ξηράν στρατιωτικόν μέρος

—6— (Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ ναύαρχος de Robeck ἐπίστευε διὰ τὴν καθίστατο δυνατόν ἡ συνεχὴς τῆς ἐπιχειρήσεως μεθ' ἱκανῶν ἐλπίδων ἐπιτυχίας ἐάν ἐνισχυτο ὁ θαλασσιὸς στόλος· ἀν θὰ καταρθουτο ἐν τάξει ὁργανοὶς ἀλλεστικῶν ναυκῶν, μεγάλῃς δυνάμεως· ἐάν θὰ ἐγένετο συστηματικὸς βομβαρδισμὸς κατὰ τὸν ὀχυρωμένον ἐν ὧρα ἡμέρας συγχρονίζομενος μετ' ἐγερσιν τῶν ναυκῶν· καὶ τέλος ἀν θὰ ἐλαμβάνοντο μέτρα ἀμύνης τῶν πλοίων κατὰ τοῦ κινδύνου τῶν ἐπιπλευσούντων ναυκῶν.

Ἀλλ' ἀπὸ τῆς 19ης Μαρτίου εἶχε τηλεγραφῆσαι πρὸς τὸν λόρδον Kitchener ὁ στρατηγὸς Hamilton τὰ ἐπόμενα :

• Ἐπὶ τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς 18ης Μαρτίου δὲν ἔλαβον ἀκομὴ ἐκθεσιν ἐπισήμιον.
• Ἐξ ὅσων ὅμως εἶδον ἐμορφωσα τὴν γνώμην περὶ τοῦ ὅτι ὁ βιασμός τῶν Δαρδανελίων διὰ μόνου τοῦ στόλου εἶναι πολὺ δυσκολώτερος τοῦ ὅσον ἐφαίνοτο προηγουμένως.
• Ἡ ἐξέλιξις δόσας τοῦ στρατεύματος δὲν θὰ εἴνε ἀπλῶς ἐπιπονητικὴ τοῦ ἐργου τῆς καταστορῆς τῶν ὀχυρωμάτων· τὰ ὅποια θὰ σιγήσῃ ὁ στόλος, ἀλλὰ στρατιωτικὴ μεθοδικὴ ἐπιχειρήσις πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς πραγματοποιήσεως τῆς εἰσόδου τοῦ στόλου ἐντὸς τῶν σενώνων.

Ὁ ναύαρχος de Robeck ἔλαβε τὴν 20ην Μαρτίου ἐξουσιοδοτήσιν ἐξακολουθήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων, ἐφ' ὅσον θὰ τὸ ἔκρινε σκόπιμον. Τὴν 24ην συνεστήθη ἐν συμβούλιον μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Hamilton τὸ ζήτημα τῆς ἐκστρατείας συγχρονιστικῶς τῶν πλοίων τῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης τοῦ Μαρκῆα εἰς τὸ Ἀγαίον. Ἐγνώριζε διὰ οἱ Τούρκοι διαθέτον δύναμιν 75.000 ἀνδρῶν ἀπὸ τῆς Ραιδεστοῦ μέχρι καὶ τῆς Χερσονήσου Καλλιπόλεως καὶ παρεδέχτο ὅτι ἐχρεώετο μεγαλύτερα δύναμεις συμμαχικοῦ στρατοῦ πρὸς ἐπέμβασιν διὰ τὴν ἐκπαρτίσιν τῆς συγκοινωνίας. Ἐθεώρει κατορθωτὸν τὸν βιασμόν τῶν σενώνων ὑπὸ μόνου τοῦ στόλου, ἐν ᾧ τὸ νῦναντιόν ὁ στρατηγὸς Hamilton ἦτο πεπεισμένος διὰ τοῦτο ἦτο ἱκανόφωτος ἀνευ συνδεδωσμένης ἐπιχειρήσεως. Ἐκείσεως ἐτηλεγράφησε τὰς ἀποφάσεις του πρὸς τὸν Ὑπουργόν του αὐθιμέρον.

Ἡ κατάστασις τῆς ἀναποφασιστικότητος ἐδημοῦργε διὰ τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν κατ' ἐξοχὴν δύσκολον περίστασιν. Δὲν ἤθελε νὰ συμπαρασυστῇ ὑπὸ τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐν Ἀνατολὴ ἐπιχειρήσεων εἰς τὸ ν' ἀποτύχῃ ἀπὸ τοῦ Γαλλικοῦ μετόπου σημαντικῆς δυνάμεως. Τῆς ἐχρεώετο νὰ ἐγνώριζε τὸ στρατιὸν χρησιμοποιήσεως τοῦ Γαλλικοῦ ἐκστρατευτικοῦ σώματος διὰ νὰ ἐπρωφάλλετο ἀπὸ τοῦ τοιούτου κινδύνου. Τὴν 15ην Μαρτίου ἀπήγγειρε ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις, εἰς ἐρώτημα ἐπὶ τούτῳ διατυπωθέν, ὅτι διὰ συνεργασίας στρατοῦ καὶ στόλου οὐδεμία ἀπορίας ἦδύνετο νὰ ληφθῇ ἐφ' ἑσὸν δὲν ὑπῆρχον ἀποτέλεσματα ὁριστικὰ ἐπὶ τῶν τῆς ναυτικῆς ἐπιθέσεως.

Ἡ ἀποτυχία τῆς 18ης Μαρτίου ἐδιπλασίασε τὴν ἀβεβαιότητα, διότι κατ' ἀρχὰς ὁ κ. Winston Churchill καὶ ὁ λόρδος Fisher(!) ἐξηκολούθουν νὰ ἐπιμένουν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἀπὸ θαλάσσης ἐπίθεσις μέχρις ἀποτέλεσματος. Τὴν 22αν Μαρτίου ἐληφθῆσαν συγχρόνως ἐν Λονδίνῳ τὰ τηλεγραφήματα τοῦ στρατηγοῦ Hamilton καὶ τοῦ ναυάρχου de Robeck ζητούντων συνδυασμὸν τῶν στρατιωτικῶν συνόρων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιχειρήσεως (!).

(1) *Memoires de Lord Fisher*, σελ. 83. «Ποῖν ἡ ἐπιχειρήσις βιασμοῦ τῶν σενώνων τῶν Δαρδανελίων θαλάσσιον τοῦ στόλου θὰ ἔκρινε νὰ ἀνεμνησθῇ ἐν ἀσφαλείᾳ 12 Φεβρουαρίου. Τὸν ὅσον ἐκτελέσθαι αὐτὸς».

(2) Κατὰ τὸν μὲν τοῦ ναυάρχου ἀπομνημονεὺν συμβουλίῳ ἐπαρτήσιν ἀμφότεροι τὴν πεποιθήσιν διὰ τὴν ἐκστρατείαν τὰ Δαρδανέλλια γενικῶς ἐπιχειρήσεως ἀνεμνησμένη τοῦ στρατοῦ κατὰ ξηράν καὶ θαλάσσης διαθέσιμων δυνάμεων τῶν ἐμμάχων. Δύναμις ἐχθρική, ἐκτετατὴ εἰς 40.000 ἀνδρας, εὐρίσκειται ἐπὶ τῆς χερσονήσου Καλλιπόλεως, καὶ ἄλλη ἐκ 30.000 ἀνδρῶν ὅπασθεν, περὶ τὴν Ραιδεστον. Πρὸς ἐκτελεσιν ἀποβάσεων μεγάλων δυνάμεων, εἰσέρχεται ὡς σημαντικὸς παρὰ γὼν τοῦ καιροῦ, ἀλλὰ κατὰ Μάρτιον οὗτος εἶνε ἀκαθόριστος. Συνήθως εἶνε σταθερώτερος κατὰ τὸν ἐρχόμενον μῆνα. Ἐξελόνθηρα σχέδιον, τὸ ὅποιον θὰ ἀπαίτησῃ

Κατόπιν τῶν τηλεγραφημάτων τούτων ἤλαξεν ἐξ ὀλοκλήρου ἡ ὁρμή τοῦ ζητήματος. Ἐν τῷ ναυαρχεῖῳ ἐγένετο ζωηρὰ συζητήσις. Ὁ κ. Churchill ἀπεστήριξε νὰ εἰδότεο «Διαταγὴ πρὸς τὸν ναύαρχον (!) νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐπίθεσιν ἀπὸ θαλάσσης συμφάνους πρὸς τὴν ἀρχικὴν ἰδίαν τὸν». Ἐξέβη ὅμως μόνος μετὰ τὴν γνώμην. Ὁ λόρδος Fisher ἐδήλωσεν ὅτι : «—Ἄλλοτε συγκατετίθη νὰ ἐγένετο ἡ ἐπιχείρησις διότι τὴν ὑποστήριζε καὶ τὴν συνίστα ὁ ἀξιομαχικός ὁ ἐπὶ τοπευ διοικῶν τὰς χρησιμοποιηθησομένας δυνάμεις (!), ἥδη ὅμως ὅποτε ἀπεφάσισαν συνδεδωσμένην ἐπιχειρήσιν οἱ ἐπὶ τόπου διοικούντες στρατηγὸς Sir Ian Hamilton καὶ ναύαρχος de Robeck, εἶχε τὴν γνώμην διὰ ἔκρινε νὰ γίνῃ παραδεκτὴ αὕτη ἡ ἀποφασίς».

Ὁ Πρωθυπουργός (!) καὶ ὁ κ. Balfour, μετὰ τῶν ὁποίων ὡς μελὼν τοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀγγλίας συνεστήει ἐπὶ τοῦ θέματος ὁ κ. Churchill, ἔτεινον πρὸς τὴν γνώμην του. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἐμπειρογνώμονες καὶ ὁ ἐπὶ τόπου ναύαρχος (!) ἄλλως ἐννομοδόκουν, ἐκρίθη διὰ ἡ λήρις ἀποφασίς ἦτο ἀδύνατος. Οὕτω ὁ κ. Churchill μετὰ ἁπλῆς συνεφώνησε μετὰ τῶν ἄλλων.

Μάρτις αὐτῆς ἐπίσης τῆς ἀποτυχίας τῆς ναυτικῆς ἐπιθέσεως καὶ τῆς δραστηριότητος τῆς ἀμύνης τῶν Τούρκων ὑπῆρξε καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Γαλλικοῦ ἐκστρατευτικοῦ σώματος στρατηγὸς d' Amade, τηλεγραφῆσας τὴν 21ην Μαρτίου πρὸς ἀνηγορίαν του πρὸς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν (!).

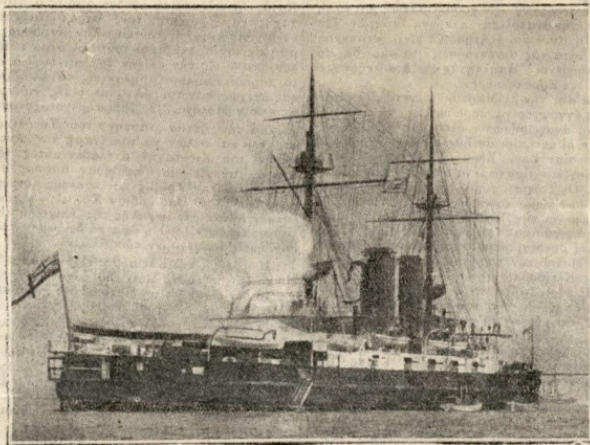
τὸ σύνολον δῶν δυνάμεων διαθέτο. Αὗται ὅμως θὰ δεῖσθαι νὰ ὀργανωθῶν προηγουμένως. Πρὸς τοῦτο προτίειν ἀλλαγὴν βάσεως καὶ κρίνει τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὡς κατάλληλον. Στρατηγὸς Hamilton.

• Ἐλαβον γνώσιν, κατὰ τὸ σημερινόν μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Hamilton συμβουλίου μας, διὰ πρὸ τῆς 14ης Ἀπριλίου δὲν θὰ εἴνε ἐτοιμὸν πρὸς δεξιὴν τὸ στράτευμα. Τὰ προβλήματα τῶν σενώνων πρέπει νὰ καταστραφῶν πάντα ἀνεξαιρέτως μετὰ τὴν διόδον τοῦ στόλου διὰ νὰ ἐκπαρτίσθωσιν αἱ συγκοινωνίαι του. Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἶνε σημαντικὸς καὶ ἡ καταστορῆς τοῦ συνόλου τῶν ἀδύνατος δι' ἀπλὸν βομβαρδισμόν. Κατὰ τὴν πρώτην γενομένην ἀπόβασιν ἀγμάτων πρὸς καταστορὴν τῶν φρουρῶν ὁ ἐχθρὸς ὑπέστη αἰφνιδιασμόν. Ἐκ τούτου συμπεραίνω διὰ αἱ τοιαῦται ἐπιχειρήσεις θὰ ἀντιμετωπίσουν εἰς τὸ μέλλον σημαντικὴν ἀντίστασιν καὶ τὰς κρίνει ἀνωλελείς. Παραμονὴ θεωρητικῶν εἰς τὸν Ἑλλησποντον διὰ τὴν ἐκπαρτίσιν τῶν συγκοινωνιῶν δὲν θὰ εἴνε δυνατὴ μετὰ τὴν παραβίσιν τῶν σενώνων διὰ μόνου τοῦ στόλου, διότι αὕτη θὰ συνεπιφέρει μεγάλαν ἀπώλειαν εἰς πλοία. Ὁ κίνδυνος τῶν ναυκῶν υπερβαίνει πολὺ ὅ,τι ἐνέλογίζετο. Πιστεύω διὰ δόξαι ἀποφασιστικὴν γινόμενην περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐλευσόμενου μηνὸς θὰ δώσῃ μεγαλύτερα ἀποτελέσματα τῶν ἐν μικροτέρῳ κλίματι ἡμετέρων. Πιστεύω διὰ τὴν διευκολυνθῇ ἡ διόδος πλοίων ἱκανῶν νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸ Goeben θὰ ἔκρινε νὰ καταλάβῃ τὴν χερσονήσον τῆς Καλλιπόλεως ἀποβατικὸν σῶμα στρατοῦ.

Ναύαρχος de Robeck.

- (1) de Robeck.
- (2) ναύαρχος Carden.
- (3) Asquith.
- (4) de Robeck.

(5) Ἐπρότεινε εἰς τὸν στρατηγὸν Hamilton ἄλλον τρόπον βιασμοῦ τῶν σενώνων. Οὗτος συνίστατο εἰς ἐκτέλεσιν ἐπιχειρήσεων πρὸς τὴν Πάνορμον ἀπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ (ἐπὶ τοῦ Μπαλῶ—Κεσέφ).

Τὸ ἐλαβὼν καταδρομικὸν «LONDON».

